

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ**

Кафедра Технології м'ясних, рибних та морепродуктів

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Декан факультету

Л.В. Баль-Прилипка

«18» травня 2021 р.

«СХВАЛЕНО»

на засіданні кафедри стандартизації та
сертифікації сільськогосподарської
продукції

Протокол № 13 від «18» 05 2021 р.

Завідувач кафедри

В.Ю. Сухенко

Гарант ОП «Якість, стандартизація та

сертифікація»

В.Ю. Сухенко

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ЕКОНОМІЧНІ АСПЕКТИ ПІДПРИЄМНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

спеціальність 152 «Метрологія та інформаційно-вимірвальна техніка»

освітня програма «Якість, стандартизація та сертифікація»

Факультет Харчових технологій та управління якістю продукції АПК

Розробники: д.е.н., професор Ємцев В.І.

Київ – 2021р.

1.Опис навчальної дисципліни

«Економічні аспекти підприємницької діяльності»

Галузь знань, спеціальність, освітньо-професійна програма, освітньо-кваліфікаційний рівень		
Галузь знань	15 «Автоматизація та приладобудування»	
Освітньо-кваліфікаційний рівень	ОС «Магістр»	
Спеціальність	152 Метрологія та інформаційно-вимірювальна техніка	
Освітня програма	«Якість, стандартизація та сертифікація»	
Характеристика навчальної дисципліни		
Форма навчання	денна	заочна
Вид	вибіркова	вибіркова
Загальна кількість годин	120	120
Кількість кредитів ECTS	4	4
Кількість змістових модулів	3	3
Курсовий проект (робота)	-	
Форма контролю	Екзамен	Залік
Показники навчальної дисципліни для денної, скороченої та заочної форм навчання		
	Денна форма навчання	Заочна форма навчання
Рік навчання	1	1
Семестр	2	2
Лекційні заняття	15	6
Практичні, семінарські заняття	15	6
Лабораторні заняття	Не передбачено навчальним планом.	
Самостійна робота	90	98
Індивідуальні заняття	-	10
Кількість тижневих аудиторних годин для денної форми навчання	4	-
Форма контролю	Екзамен	Залік

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

2.1. Метою викладання навчальної дисципліни «Економічні аспекти підприємницької діяльності» є формування і засвоєння комплексу теоретичних знань та прикладних навичок із створення бізнесу, вибору організаційних-правових форм його існування, алгоритму реєстрації підприємства, планування і управління господарською діяльністю господарюючого суб'єкту, застосування методів підвищення результативності та економічної ефективності функціонування підприємства в ринкових умовах.

2.2. Основними завданнями вивчення дисципліни «Економічні аспекти підприємницької діяльності» є теоретична та практична підготовка студентів з питань:

- теорії та сучасної практики організації та ведення бізнесу;
- проведення техніко-економічних розрахунків та обґрунтування параметрів раціональної організації виробництва на підприємстві;
- планування забезпечення виробництва всіма видами ресурсів, обсягів виробництва і збуту продукції виходячи з визначених потреб ринку;
- ефективного управління діяльністю підприємства в ринкових умовах;
- оновлення продукції та організаційно-технічного розвитку підприємства з метою підвищення їх конкурентоспроможності;
- методів попередження та нівелювання ризиків бізнес-проекту
- фінансової оцінки діяльності підприємства;

2.3. Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні:

знати: організаційно-правові форми підприємств; характеристики організаційної та виробничої структур підприємства; методи раціональної організації виробничих процесів, організацію їх матеріально-технічного забезпечення; методи та стилі управління; основні теоретичні положення та існуючу в країні системи оподаткування; методики оцінки ефективності фінансово-господарської діяльності підприємства та виявлення внутрівиробничих резервів збільшення його ефективності.

вміти: використовувати довідкову і навчально-методичну літературу з питань організації бізнесу; розраховувати та аналізувати основні техніко-економічні показники, що характеризують ефективність функціонування підприємства; планувати підвищення ефективності використання виробничої потужності підприємства та всіх факторів виробничого процесу; розраховувати виробничу програму підприємства та складати план його матеріально-технічного забезпечення; планувати обсяги реалізації продукції; розраховувати собівартість продукції; розраховувати ціни на продукцію та послуги; розраховувати прибуток та визначати напрями його використання на підприємстві; визначати рентабельність підприємства; розраховувати економічну ефективність від провадження нової прогресивної технології та нової продукції.

мати навички: самоосвіти, самостійного проведення техніко-економічних розрахунків та обґрунтування параметрів раціональної організації бізнесу; використання методики розрахунку собівартості виробництва одиниці продукції та основних техніко-економічних показників, що характеризують результативність діяльності підприємства; володіння методиками та навичками планово-економічних розрахунків при плануванні виробництва і збуту продукції, ресурсного забезпечення виробництва; вибору найбільш перспективних заходів з відтворення та раціонального використання всіх видів ресурсів; оцінювання заходів з впровадження у виробництво нових видів продукції, маловідходних і безвідходних ресурсо- та енергозберігаючих технологій.

Набуття компетентностей:

Інтегральна компетентність:

Здатність розв'язувати задачі дослідницького та/або інноваційного характеру у сфері харчових технологій

Загальні компетентності (ЗК):

ЗК1. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел. ЗК2. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні.

ЗК3. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

ЗК4. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.

Фахові (спеціальні) компетентності (ФК):

СК4. Здатність розробляти програми ефективного функціонування підприємств харчової промисловості та/або закладів ресторанного господарства відповідно до прогнозів розвитку галузі в умовах глобалізації.

СК5. Здатність презентувати та обговорювати результати наукових досліджень і проектів.

СК8. Здатність комерціалізувати інноваційні розробки.

СК9. Здатність розробляти та реалізовувати науково-технічні проекти у сфері харчових виробництв з урахуванням технічних, соціально-економічних, правових та інших аспектів.

СК11. Здатність прогнозувати подальший розвиток харчової галузі в умовах глобалізації економічного розвитку суспільства.

СК12. Здатність формулювати та впроваджувати власні моделі професійної діяльності у сфері харчових технологій.

3. Програма і структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин							
	денна форма				заочна форма			
					у тому числі			
	усього	л	п	с.р	усього	л	п	с.р
Модуль 1								
1-й змістовий модуль: Теоретичні та правові засади підприємницької діяльності								
Тема 1. Сутність, правові основи та види підприємницької діяльності.	8	1	1	6	10	0,5	0,5	9
Тема 2. Організація підприємництва	12	2	2	8	10	0,5	0,5	9
Тема 3. Менеджмент у підприємстві	10	2	2	6	10	0,5	0,5	9
Разом за змістовим модулем 1	30	5	5	20	30	1,5	1,5	27
2-й змістовий модуль Планування та організація фінансової діяльності								
Тема 4. Мотивація підприємництва. Організація оплати праці на підприємстві.	13	2	1	10	12	0,5	0,5	11
Тема 5. Витрати виробництва та собівартість продукції.	14	2	2	10	12	0,5	0,5	11
Тема 6. Ціни та цінова політика виробничого підприємства.	12	1	1	10	12	0,5	0,5	11
Разом за змістовим модулем 2.	39	5	4	30	36	1,5	1,5	33
3-й змістовий модуль: Управління результативністю та оцінка результатів підприємницької діяльності								
Тема 7. Форми взаємодії та співробітництва суб'єктів	12	1	1	10	9	0,5	0,5	8

підприємництва								
Тема 8. Фінансово-економічні результати діяльності підприємства.	19	2	2	15	11	0,5	0,5	10
Тема 9. Бізнес-планування підприємницької діяльності	20	2	3	15	24	2	2	20
Разом за змістовним модулем 3	51	5	6	40	44	3	3	38
Всього годин	120	15	15	90	120	6	6	98 +10

5. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна форма	заочна форма
1	2	3	4
Тема 1. Сутність, правові основи та види підприємницької діяльності.			
1	Практичне заняття 1 Сутність та роль підприємницької діяльності в суспільстві. Правове забезпечення розвитку підприємництва на сучасному етапі. Суб'єкти та об'єкти підприємницької діяльності. Державна регулювання підприємницької діяльності. Види та обмеження підприємницької діяльності.	1	0,5
Тема 2. Організація підприємництва			
2	Практичне заняття 2 Організаційно-правові форми існування підприємств. Засновницькі документи. Алгоритм створення, реструктуризації та припинення власної справи. Початковий капітал: джерела формування та оцінка.	2	0,5
Тема 3. Менеджмент у підприємстві			
3	Практичне заняття 3 Підприємницьке та конкурентне середовище. Аналіз STEERPLE-факторів. Розробка стратегії та бізнес-планування підприємницької діяльності. Комплекс, функції та тактика маркетингу на різних стадіях життєвого циклу товару та етапах створення підприємства. Сутність податків, їх функції та елементи. Податкова система України. Спрощена система оподаткування.	2	0,5
Тема 4. Мотивація підприємництва. Організація оплати праці на підприємстві.			
4	Практичне заняття 4 Сутність, теорії та методи мотивації. Розрахунок чисельності робітників. Методи визначення продуктивності праці та напрями її підвищення. Типи заохочень. Організація та планування заробітної плати на підприємстві.	1	0,5
Тема 5. Витрати виробництва та собівартість продукції.			
5	Практичне заняття 5 Класифікація витрат. Методи планування витрат на підприємстві. Калькулювання собівартості виробництва одиниці продукції. Шляхи зменшення собівартості.	2	0,5
Тема 6. Ціни та цінова політика виробничого підприємства.			

6	Практичне заняття 6 Сутність та види цін. Структура оптової ціни підприємства. Беззбитковий обсяг виробництва.	1	0,5
Тема 7 Форми взаємодії та співробітництва суб'єктів підприємництва			
7	Практичне заняття 7 Сутність, структура та види договорів/контрактів. Сутність, види, позитивні та негативні риси: бенчмаркінгу, аутсорсингу, франчайзингу, лізингу.	1	0,5
Тема 8. Фінансово-економічні результати діяльності підприємства.			
8	Практичне заняття 8 Сутність та склад та алгоритм визначення основних техніко-економічних показників, що характеризують результативність діяльності підприємства. Шляхи збільшення ефективності діяльності суб'єкту підприємницької діяльності.	2	0,5
Тема 9. Бізнес-планування підприємницької діяльності			
9	Практичне заняття 9 Стандарти розробки бізнес-плану. Розрахунок фінансових показників бізнес-плану та визначення його ефективності Джерела фінансування бізнес-плану. Шляхи виходу з проекту	3	2
Разом		15	6

6. Контрольні питання для визначення рівня засвоєння знань студентами

- Надайте характеристику законодавчому забезпеченню підприємницької діяльності.
- Назвати основні принципи підприємницької діяльності.
- Охарактеризувати механізм реалізації підприємницької діяльності.
- Назвати основні форми підприємницької діяльності.
- Що таке інвестиційні ресурси? Назвіть види та джерела інвестицій.
- Що порозумівається під інвестиційною діяльністю? Наведіть суб'єкти та об'єкти інвестиційної діяльності.
- Що таке капітальні вкладення і як вони розраховуються? Наведіть етапи здійснення процесу планування капіталовкладень на підприємстві.
- Які основні принципи враховуються при оцінюванні ефективності інвестицій.
- Назвіть показники ефективності капітальних вкладень.
- Охарактеризуйте види інвестиційних проектів.
- Охарактеризувати суб'єктів підприємницької діяльності.
- Що таке реінжиніринг підприємства?
- Які причини спонукають підприємство до реінжинірингу бізнес-процесів?
- Як здійснюється процес реінжинірингу?

16. Охарактеризуйте типи реінжинірингу підприємства.
17. Сутність та завдання управління матеріально-технічним забезпеченням.
18. Сутність та мета створення запасів на підприємстві.
19. Виробнича система постачання «точно в термін» (JIT), її особливості та галузь застосування.
20. Система управління виробництвом «канбан».
21. Характеристика систем управління запасами.
22. Основні параметри системи управління запасами.
23. Які функції підприємство може передати на аутсорсинг?
24. Охарактеризуйте складові іміджу підприємства.
25. Значення забезпечення якості товарів і послуг.
26. Етапи розвитку управління якістю.
27. Фактори забезпечення якості продукції підприємства.
28. Сутність поняття «якість» та показники якості продукції.
29. Основні чинники забезпечення високої якості продукції.
30. Характеристика «петлі якості».
31. Оперативне та загальне управління якістю.
32. Поняття системи якості.
33. Міжнародні стандарти, на яких базуються сучасні системи управління якістю.
34. Сутність і завдання системи загального менеджменту якості (TQM).
35. Фундаментальні принципи, на яких базується загальний менеджмент якості (TQM).
36. Сутність понять «продуктивність» та «управління продуктивністю підприємства».
37. Які методи спрямовані на зменшення ризику підприємства?
38. Охарактеризуйте схему управління ризиком.
39. Визначте критерії ефективності управління організацією.
40. Які Ви знаєте методи визначення оцінки продуктивності?
41. Охарактеризуйте критерії результативності підприємства.
42. Які показники оцінюються для визначення ефективності діяльності підприємства?
43. Демократичний та автократичний стилі керівництва, коли доцільно їх використовувати?
44. Визначте типи лідерів та засади лідерства.
45. Що таке делегування повноважень?
46. Обґрунтуйте переваги та недоліки делегування.
47. Чому організація є відкритою системою?
48. Які ресурси необхідні для стабільної діяльності організації?
49. Які фактори належать до внутрішнього середовища організації?
50. Визначте фактори зовнішнього середовища прямої дії організації.
51. Який вплив здійснюють на організацію споживачі? Відповідь обґрунтуйте.

52. Розкрийте фактори непрямой дії зовнішнього середовища організації.
53. Визначте стадії життєвого циклу підприємства.
54. Охарактеризуйте цілі та завдання підприємства на кожній стадії його життєвого циклу.
55. Вкажіть напрями удосконалення системи менеджменту.
56. Що таке реструктуризація підприємства?
57. Визначте основні організаційно-правові форми підприємницької діяльності.
58. Порівняйте форми об'єднання підприємств.
59. Охарактеризуйте нові форми підприємництва. Які із них є найбільш ефективними в туризмі?
60. Охарактеризуйте різні підходи до класифікації функцій менеджменту.
61. У чому полягає механізм реалізації конкретних функцій менеджменту?
62. Визначте особливості планування як функції менеджменту.
63. Розкрийте функцію організування у менеджменті.
64. Визначте базові основи мотивації працівників підприємства.
65. Розкрийте поняття управлінського рішення.
66. Визначте ознаки управлінського рішення.
67. Наведіть приклади запрограмованих та незапрограмованих рішень у діяльності організації.
68. Які етапи містить процес прийняття управлінського рішення.
69. Які принципи необхідно враховувати при прийнятті управлінських рішень?
70. Чи може керівник делегувати процес прийняття рішення підлеглому?
71. Назвіть основні чинники, що визначають рівень конкурентоспроможності підприємства.
72. Визначте головні виробничі аспекти забезпечення конкурентоспроможності підприємства.
73. Шляхи підвищення конкурентоспроможності продукції.
74. Дайте визначення результативності діяльності підприємства.
75. Назвіть види прибутку.
76. Назвіть види рентабельності. Як визначається рентабельність?
77. Який взаємозв'язок між рівнем рентабельності продукції і величиною її собівартості?
78. Який взаємозв'язок між рівнем рентабельності виробництва і вартістю основних засобів?
79. Визначте основні чинники підвищення ефективності функціонування підприємства.

80. Дайте визначення понять «продуктивність», «результативність», «ефективність».
81. Наведіть основні критерії оцінки економічної ефективності інвестиційних проектів.
82. Які основні чинники та шляхи підвищення ефективності використання інвестицій.
83. Охарактеризуйте складові результативності та ефективності функціонування підприємства
84. Опишіть методи оцінювання ефективності.
85. Назвіть основні поняття та види зовнішньоекономічної діяльності підприємств.
86. Охарактеризуйте структуру зовнішньоекономічного контракту.
87. Сутність, призначення та зміст міжнародних правил перевезень «Інкотермс-2010»
88. Які функції підприємство може передати на аутсорсинг?
89. Визначте зв'язок між місією, візією та цілями підприємства
90. Охарактеризуйте внутрішні та зовнішні фактори, які визначають вибір стратегії підприємства.

Зразок питань до модульної контрольної роботи.

Виберіть із запропонованих варіантів відповіді один, котрий, на Вашу думку, є найбільш правильним.

1. Які фізичні особи не можуть пійматися підприємницькою діяльністю відповідно до Закону України "Про підприємництво"?
 1. Громадяни, які не досягли 21 року.
 2. Посадові особи органів державної влади.
 3. Іноземці.
 4. Особи без громадянства.
2. З якого моменту виникає цивільна правоздатність суб'єкта підприємництва ?
 1. З моменту відкриття рахунку в банку.
 2. З моменту затвердження статуту вищою організацією.
 3. З моменту державної реєстрації.
 4. З моменту укладення першого договору
3. Державна реєстрація суб'єктів підприємницької діяльності проводиться:
 1. У Ліцензійній палаті.
 2. У місцевій державній адміністрації.
 3. У Фонді державного майна.
 4. В Офісі Президента.
4. Вкладами учасників та засновників товариства не можуть бути:
 1. Бюджетні кошти, кошти, отримані в кредит та під заставу.
 2. Будинки, споруди, інші матеріальні цінності.
 3. Інтелектуальна власність.
 4. Цінні папери.

5 Дозвіл на здійснення діяльності по виготовленню печаток і штампів суб'єкта підприємницької діяльності надається:

1. Органом Держстандарту.
2. Ліцензійною палатою.
3. Органом внутрішніх справ.
4. Органом державної реєстрації.

6 Договір лізингу, в результаті укладення якого лізингоодержувач на своє замовлення отримує в платне користування від лізингодавця об'єкт - лізингу на строк, близький до його повної амортизації - це:

1. Фінансовий лізинг.
2. Оперативний лізинг.
3. Франчайзинг.

7. Бізнес-план - це:

1. Письмовий документ, який регламентує діяльність фірми.
2. Письмовий документ, який регламентує відносини між засновниками фірми.
3. Письмовий документ, у якому викладено сутність підприємницької ідеї, шляхи та способи її реалізації.

8. До моменту реєстрації товариства з обмеженою відповідальністю кожен із засновників зобов'язаний внести:

1. 30% вказаного в установчих документах вкладу.
2. 50% вказаного в установчих документах вкладу.
3. 10% вказаного в установчих документах вкладу.
4. 60% вказаного в установчих документах вкладу.

9. Властивість виробничої системи, яка характеризує її спроможність створювати продукцію або надавати послуги, що необхідні споживачам та забезпечується організацією виробничої системи, можна визначити як:

- 1) результативність;**
- 2) надійність;
- 3) гнучкість;
- 4) керованість;
- 5) довготривалість;
- 6) правильної відповіді немає.

9. Складська операція, що полягає в підрахунку, обмірі та зважуванні всіх матеріальних цінностей на складі з наступним зіставленням отриманих даних з обліковими – це:

- 1) облік запасів на складі;
- 2) інвентаризація складів;**
- 3) складання рекламацийних актів;
- 4) управління запасами;
- 5) контроль якості;
- 6) правильної відповіді немає.

10. Максимально можливий випуск продукції заданого асортименту і якості за певний період часу при повному використанні виробничого устаткування, площ, прогресивної технології, організації виробництва і праці – це:

- 1) виробнича програма;
- 2) резерви виробництва;
- 3) обсяг реалізації;

4) виробнича потужність;

5) план виробництва;

6) правильної відповіді немає.

11. Невідповідність виробничих потужностей окремих цехів, дільниць, груп устаткування потужностям усього підприємства, цеху – це:

1) „вузьке місце”;

2) ефект масштабу виробництва;

3) резерви виробництва;

4) теоретична потужність;

5) резервна потужність;

6) правильної відповіді немає.

12. Різниця між вартістю, за якою об'єкт основних фондів був взятий на баланс підприємства, повною вартістю та сумою зносу, являє собою:

1) первісну вартість;

2) ліквідаційну вартість;

3) залишкову вартість;

4) справедливу вартість;

5) відновну вартість;

6) правильної відповіді немає.

13. При визначенні суми амортизації з урахуванням фактичного місячного обсягу продукції, виробленого основним засобом, та загального обсягу продукції, який підприємство очікує виробити з використанням цього основного засобу, використовують:

1) прямолінійний метод амортизації;

2) метод зменшення залишкової вартості;

3) метод прискореного зменшення залишкової вартості;

4) кумулятивний метод;

5) виробничий метод;

6) правильної відповіді немає.

14. Узагальнюючим показником ефективності використання основних виробничих засобів (ОВЗ), який показує, скільки грошових одиниць продукції припадає на одну грошову одиницю вартості ОВЗ, є:

1) фондівдача;

2) фондомісткість;

3) фондоозброєність;

4) фондорентабельність;

5) індекс росту основних фондів;

6) правильної відповіді немає.

15. Сукупність властивостей продукції, що характеризують міру спроможності даної продукції задовольняти потреби споживачів згідно з її цільовим призначенням, визначається як:

1) номенклатура продукції;

2) асортимент продукції;

3) якість продукції;

4) кількість продукції;

5) рентабельність продукції;

6) правильної відповіді немає

16. Процедурою, за допомогою якої визнаний у встановленому порядку орган

документально засвідчує відповідність продукції, систем якості, систем управління якістю, систем управління довкіллям, персоналу встановленим законодавством вимогам, є:

- 1) стандартизація;
- 2) сертифікація;**
- 3) обґрунтування показників якості;
- 4) декларування відповідності;
- 5) уніфікація стандартів;
- 6) правильної відповіді немає.

17. Можливість виробничої системи пристосовуватися до умов зовнішнього середовища, яке змінюється, насамперед через поліпшення продукції, що випускається, характеризується її:

- 1) структурою;
- 2) гнучкістю;**
- 3) довготривалістю;
- 4) керованістю;
- 5) надійсністю;
- 6) правильної відповіді немає.

18. Сукупність грошових коштів та майна, яке необхідно для організації та початку функціонування фірми — це:

1. Майно засновників фірми.
2. Статутний фонд фірми.
3. Резервний фонд фірми.
4. Страховий фонд фірми.

19. Визначити зовнішні ознаки банкрутства:

1. збитки за результатами діяльності за рік;
2. перевищення розмірів позикового капіталу над розмірами власного;
3. неспроможність забезпечити виконання вимог кредиторів протягом трьох місяців від часу їх виконання;
4. несвоєчасне виконання своїх договірних зобов'язань;
5. висока плинність кадрів.

20. Де відбувається державна реєстрація суб'єкта підприємницької діяльності?

- 1 за місцем їх діяльності;
- 2 за місцем реалізації основної продукції;
3. за місцезнаходженням;
- 4 за місцем проживання;
- 5 за будь-якою адресою.

6. Методи навчання

Під час вивчення дисципліни використовуються нормативні документи, наукове обладнання, комп'ютерні програми з відповідним програмним забезпеченням, презентації.

7.Форми контролю

Контроль у формі практичних занять, семінарів, усного та письмового опитування, захисту рефератів, періодичний та підсумковий.

Формою контролю з дисципліни є **екзамен**.

8. Розподіл балів, які отримують студенти.

Оцінювання знань студента відбувається за 100-бальною шкалою і переводиться в національні оцінки згідно з табл. 1 «Положення про екзамени та заліки у НУБіП України» (наказ про уведення в дію від 27.12.2019 р. № 1371).

Рейтинг студента, бали	Оцінка національна за результати складання	
	екзаменів	заліків
90-100	Відмінно	Зараховано
74-89	Добре	
60-73	Задовільно	
0-59	Незадовільно	Не зараховано

Для визначення рейтингу студента (слухача) із засвоєння дисципліни $R_{\text{дис}}$ (до 100 балів) одержаний рейтинг з атестації (до 30 балів) додається до рейтингу студента (слухача) з навчальної роботи $R_{\text{НР}}$ (до 70 балів): $R_{\text{дис}} = R_{\text{НР}} + R_{\text{АТ}}$.

9. Методичне забезпечення

Науково-методичне забезпечення навчального процесу передбачає: державні стандарти, навчальні плани, підручники і навчальні посібники; інструктивно-методичні матеріали лабораторних занять; індивідуальні навчально-дослідні завдання; контрольні роботи; текстові та електронні варіанти тестів для поточного і підсумкового контролю, методичні матеріали для організації самостійної роботи студентів.

10. Рекомендована література

Законодавча та нормативно-правова

1. Конституція України (офіц. текст за станом на 1 січня 2020 р.) / Верховна Рада України. – К.: Мін-во Юстиції України, 2020. – 124 с.
2. Господарський кодекс України (офіц. текст: за станом на 20 січня 2019 р.) / Верховна Рада України. – Х.: Одиссей, 2019. – 240с.
3. Кодекс законів про працю України з постатейними матеріалами (офіц. текст за станом на 1 черв. 2019 р.) / Верховна Рада України. – К.: Юрінком Інтер, 2019. – 306 с.
4. Податковий Кодекс України від 02.12.2010р. № 2755- ВР зі змінами і доповненнями.

5. Закон України «Про власність» // Відомості Верховної Ради України. – 1991. – № 20.
6. Закон України «Про господарські товариства» // Відомості Верховної Ради України. – 1992. – № 2. зі змінами і доповненнями.
7. Закон України «Про підприємства в Україні» // Відомості Верховної ради України. – 1992. – № 24. зі змінами і доповненнями.
8. Закон України «Про підприємництво» // Відомості Верховної Ради України. – 1991. – № 20. зі змінами і доповненнями.
9. Закон України «Про оплату праці» від 24.03.1995 р. №108/95-ВР зі змінами і доповненнями.
10. Закон України №1775-III «Про ліцензування певних видів господарської діяльності» від 01.06.2000 р. зі змінами і доповненнями.
11. Закон України №755-IV «Про державну реєстрацію юридичних осіб та фізичних осіб-підприємців» від 15.05.2003р. зі змінами і доповненнями.
12. Інструкція зі статистики заробітної плати від 12.01.2004 № 5.

Основна:

1. Організація виробництва на підприємствах харчової промисловості: Підручник / Кер. кол. авт. і наук. ред. проф. Т.Л., Мостенська. — К. Кондор, 2012. — 723 с.
2. Основи підприємницької діяльності та агробізнесу: Навч. посібник /М.М. Ільчук, Т. Д. Іщенко, В. К. Збарський та ін.; За ред. М. М. Ільчука. — К.: Вища освіта, 2016. — 398 с.: іл.
3. Підприємницька діяльність. Навчально-методичний посібник. Укладачі: Гордієнко О.В., Кулініч О.І., Петренко Ю.В., Рудько О.І., – К.: Аграрна освіта, 2015. – 291 с.
4. Бізнес-план: технологія розробки та обґрунтування: Навч. посіб./ С.Ф.Покропивний, С.М. Соболев, Г.О. Швиданенко, О.Г. Дерев'янка. – К.: КНЕУ, 2016. – 379с.
5. Борман Д., Воротина Л., Федерман Р. Менеджмент: рпредпринимательская деятельность в рыночной экономике. - Гамбург, 2017. -225 с.
6. Ціноутворення: навч. посіб. / Д.І. Рижмань, Г.Я. Віннічук, І.М. Криворучко, В.М. Пилявець. – К.: Аграрна освіта, 2017. – 313 с.

Додаткова:

1. Богоявленська, Ю. В. Економіка та менеджмент праці : навч. посіб. / Ю. В. Богоявленська, Є. І. Ходаківський. – К. : Кондор, 2017. – 332 с
2. Василенко, В. О. Виробничий (операційний) менеджмент : навч. посіб. / В. О. Василенко, Т. І. Ткаченко. – 2-е вид., випр. і допов. – К. : Центр навч. літ., 2015. – 532 с

3. Время для компании. Корпоративный тайм-менеджмент / Г. Архангельский, Л. Богуш, Н. Васильева [и др.] ; под ред. Н. Ханановой. – К. : А. Капуста, 2017. – 180 с.
4. Гевко, І. Б. Операційний менеджмент : навч. посіб. / І. Б. Гевко. – К. : Кондор, 2015. – 228 с.
5. Ємцев В.І.. Менеджмент організацій: конспект лекцій для самостійного вивчення дисципліни / В.І.Ємцев. – К.: НУХТ, 2019. – 156 с.
6. Кожушко, Л. Ф. Екологічний менеджмент : підручник / Л. Ф. Кожушко, П. М. Скрипчук. – К. : Академія, 2017. – 432 с.
7. Менеджмент : підручник / Т. Л. Мостенська, В. О. Новак, М. Г. Луцький, М. А. Міненко ; Нац. ун-т харч. технол. – К. : Сузір'я, 2012. – 690 с.
8. Осовська, Г. В. Менеджмент організацій : навч. посіб. / Г. В. Осовська, О. А. Осовський. – К. : Кондор, 2017. – 676 с.
9. Охріменко А.Г. Основи менеджменту: навч. посіб. / А.Г. Охріменко. – К.: ЦУЛ, 2016. – 130 с.

11. Інформаційні ресурси

1. Офіційний сайт Верховної Ради України. – Режим доступу : <http://www.portal.rada.gov.ua>.
2. Офіційний сайт Державного агентства України з інвестицій та розвитку. – Режим доступу : <http://in.ukrproject.gov.ua/>.
3. Офіційний сайт Державної служби статистики України. – Режим доступу : <http://www.ukrstat.gov.ua>.
4. Офіційний сайт Національного агентства України з питань державної служби. – Режим доступу : <http://www.nads.gov.ua/control/uk/index>.
5. Офіційний сайт Управління Голодержслужби України в Харківській області. – Режим доступу : <http://nads.gov.ua/sub/harkivska>. Міністерство розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України – Режим доступу: <http://www.me.gov.ua/>
6. Державний комітет статистики України – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua/>
7. Нормативні акти України – Режим доступу: www.nau.kiev.ua/
Верховна Рада України – Режим доступу: www.rada.gov.ua/
https://pidruchniki.com/67898/menedzhment/menedzhment_organizatsiy